

A Diákszínjátszás napja sorozatunk harmadik pillére: újabb találkozási felület a múlt és a jelen színjátszói, csoportvezetői számára – egy délután és egy este az önfeledt együttlété, beszélgetésé, vacsoráé, történetmesélésé, díjazásé lehet.

Zárszó

Nagyszerű volt látni, hogy az ODE-fórumra ennyien érkeztek, bebizonyítva, hogy még mindig „ügy” a diákszínjátszás. Igyekeztünk kilépni a megszokott és továbbörökített fesztiválrendszerünkéből, így idén már elindultunk a változás útján. Az egyesület mindenképpen szeretne aktívan kommunikálni a fesztiválrendszerben érintettekkel, hogy a fejlesztés lépései sokkal megalapozottabbak legyenek. A „lépjünk előre” szándéka egyértelműen érezhető volt ezen a vasárnapon.

A fórum zárását követően az ODE választmánya összeült Abán, s három napon keresztül a megbeszéltek tükrében a következő év tervezésébe fogott. Reméljük, hogy a sok javaslatból minél többet meg tudunk valósítani. Egy biztos: mi már most várjuk a következő, 2019-es egyeztető fórumot.

Ismeretlen ismerősök

ODE-tábor, Aba, 2018. augusztus 13-19.

Fekete Anikó

Az idei regionális diákszínjátszó találkozókon színészi, rendezői különdíjban részesült diákszínjátszók az ODE-táborba is eljuthattak, Abára. Régióként három díj került kiosztásra.

A táborban, amely tréningorozattal indult, Korányi Bálinttal és Tölgyfa Gergellyel színházi alkotófolyamatban vehettek részt a fiatalok augusztus 13-19-ig.

Számos hazai diákszínjátszó műhely évről évre éli saját táborát, ám kevés olyanról hallani, ahol a játzók ennyire speciális szempontok mentén találkozhatnak egy hét erejéig. Azt gondolom, az ODE-tábor erőnyei közé tartozik, hogy végül szinte minden régió képviseltette magát, és bár különböző színházi kifejezési formákon nevelkedtek a résztvevők, mégis azonos volt bennük az elszántság, az alázatosság, és a közösségi színház éltetésének szándéka. Hétfőn még idegenek találkoztak, akik gyorsan rájöttek, hogy olyanok egymásnak, mintha csak testvérek lennének. Nagyszerű volt megtapasztalni, ahogy ez a folyamat elindult, ahogy erre rájöttek a diákok. Úgy hiszem, az „ismeretlen ismerősök”-jelenség az ODE-tábor védjegyévé vált.

Sajnos, végül volt, aki nem jutott el Abára, de akik részt vettek, azok nagyon kitartóan és lelkesen, saját fejlődésükre kimondottan igényt tartva hajtották végig a hetet. Többek közülük más táborokban is részt vettek, s nagyon szép mondatok hangzottak el azokról is. Mindez rendkívül fontos, hiszen a táborok hiányt pótolnak, a következő év munkáját készítik elő, és nem utolsó sorban megerősítő jelleggel is bírnak.

Korányi Bálint speciális improvizációs technikára épített, s a hét végén egy ún. „Armando-típusú” előadás került bemutatásra, mely a chicagói improvizációs tanár és színész, Armando Diaz után kapta a nevét. Hosszú formátumú improvizáció, melyben egy történet monológból indul, nézői javaslattal. A monológ után a játékosok jeleneteket játszanak az előzőekből inspirálódva. A monológ később akár folytatódhat is az előadás során. (Keith Johnstone könyvei és tréningjei – *Impro: Improvisation and the Theatre, Impro For Storytellers; The iO Theater, Chicago* tréningjei szolgáltak alapul, valamint Perényi Balázs *Improvizációs gyakorlatok* című kötete.) Az improvizálás alapjait keresve: a hozzáállás, a jelenlét, az egymásra figyelés, az „ajánlatok”, a státusz, az attitűd, változás és reakció (change and react) mind az építkezés részét képezték.

Tölgyfa Gergely mozgásalapokból kiindulva szerkesztett játékot mutatott a diákokkal a tábor végén. Alapvetően dramatikus készségek és ismeretek elmélyítése, bővítése volt a célja a lehető legjátékosabb formában, mozgásszínházi gyakorlatok mentén. A kontakt improvizáció alapjainak elsajátítása dramatikus jelleggel történt, fejlesztve ez által a játzók érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit és gazdagítva önkifejezésüket. Felszabadító élményt jelentett, hogy kötetlen mozgásokat, gesztusokat is alkalmazhattak a játzók, kreatív fantáziájukat igénybe tudták venni.

Gergely a tréning gyakorlatait Jerzy Grotowskit olvasva, Uray Pétertől, Sárvári Jánostól, Szabó Attilától tanulva, továbbá saját fejlesztésű gyakorlatokból állította össze.

A hét folyamán a színjátszók további tréningeken vettek részt:

- **Tóth Zoltán** tréningje a színházi térhasználatról szólt. „A tér és díszlet megalkotása komolyan befolyásolhatja a dramaturgiát. Fontos, hogy a váratlanság, az orientációs pontok elvesztése, az állandó kere-

sés érezhető legyen, és a tér elérje azt, hogy a nézők »részesei« legyenek a történéseknek. Folyamatos jelenlétet kell elérnünk, ahol a szerepek gyorsan tudnak cserélődni, és a jelenetek helyei váratlanul, meglepetésszerűen tudnak megjelenni. Viszont fontos volt, hogy legyenek olyan tartalmi fogódzkodók, amikhez kötődni tudnak a diákok, a játszóké. Ezen gondolkodást és technikai megvalósítást segítette elő a tréning.

- **Fekete Anikó** kreatív zenei tréningje a színházi jelenet zeneiségén keresztül alakult. Ebben a pár órában a tempóról, dinamikáról, effektről és a zeneileg képzett hangról lehetett gondolkodni. Dallamimprovizációból indultak az etűdök, s a rögzítés során felmerült, hogy a zenei ismétlés, repetíció mennyiben nehezíti és milyen mértékben segíti a színészi állapot megtartását, egyben mennyire fejlesztően hat monotóniástűrésünkre. A pontosság, feszesség kiegyensúlyozása a jelenet hatásmechanizmusával összefüggésben van, ez több alkalommal is felmerült. A játszóké a tréning végére megfogalmazták, hogy olyan zenei értékeket fedeztek fel magukban, amelyek korábban fel sem tűntek számukra.
- **Balla Richie** a színészi kettős tudatról tartotta tréningjét, szabályjátékok által felvezetett gyakorlatok mentén, s mindezt az alapoktól kiindulva tette, az egymásra figyelést és a diákok szociális érzékenységét fejlesztve. A gyakorlatok mindegyike komoly koncentrációt igényelt, egyben szellemi munkára készítette a színjátszókat.
- **Zuti Krisztián** tréningje a hatékony színészi munkához szükséges figyelem kialakítását és gyakorlati megtapasztalását szolgálta. Fontos további cél volt néhány improvizációs technikának a tudatosításával segíteni a játszókat abban, hogy könnyebben tudjanak a felszabadult játékenergiáknak formát adni.

A résztvevő diákoknak a táborról megfogalmazott gondolataiból idézünk

„Az ODE-tábor olyan volt, mintha egy »drámai« fordulatot vett volna az életem és hirtelen belecsöppentem volna egy nagy és hangos olasz családba, ahol folyton megy a »drámázás«. Mindenki a családtagom volt erre a hétre. Egy valamit kivéve. Nem voltak elvárások. Na, nem a mosogatásra gondolok, hanem az órákon, tréningeken, bemelegítésen való teljesítményünkkel kapcsolatos elvárásokra. Nem volt »jó« megoldás, vagy »rossz«, csak a »miénk« volt. Nem kellett megfelelnünk senkinek. Ezáltal egy hatalmas buli lett az egész. (...) Egy percig sem unatkoztam. A legjobb talán az volt, hogy minden csoport- vagy tréningvezető máshonnan közelített felénk. Rengeteg mindent kaptunk, rengeteg szemszögből. Nagyon megmaradt bennem, hogy mennyire számít a tér és a színpadkép. Az első benyomás. És sajnáltam, hogy eddig erről nem is nagyon tudtam, vagy nem igazán foglalkoztam vele. Az improvizáció ijesztő szó, és először tényleg félelmetes a gyakorlatban is. De ahogy nem gondoltam túl a dolgokat, elkezdtem csak csinálni és élvezni. (...) Ami a legelképesztőbb volt, hogy a tanáraink miként nyitottak minket egyre egymás felé és hogyan segítettek bontogatni a szárnyainkat. Például az éneklős tréningen. Az »ének nagyon bensőséges dolog«, ezt is ott tanultam, és hogy abból a sok ismeretlenből hogyan lett egy olyan bensőséges kör, ahol bátran megmutathatom, hogy mennyire tisztán vagy épp nem annyira tisztán tudok énekelni – mert igenis mindenkinek van hangja! –, az egészen elképesztő. A státuszjátésmás óra maradt meg bennem a legjobban. (...) Megtanultam, hogy mennyire fontos a »gondolat teremtő ereje«. Hogy semmit ne tegyek úgy a színpadon, amíg nem tudom, azt miért teszem, és hogy mennyire egymásra vagyunk utalva ilyenkor a partneremmel. Mintha kötelet húznánk. Ha az egyikünk kienged, ő orra, én meg hanyatt esem. A másik kedven-

cem pedig a mozgástréning volt. Imádok mozogni. A testemet mint eszközt használni. Nos, hogy miből volt hiány? Az időből! Bárcsak még több és több tréning fért volna bele ebbe az egy hétbe! Mindent összevetve be kell valljam, hogy végig az járt a fejemben, milyen kár, hogy ez csak egyszer adatik meg az életben. (...)”

Somlyai Kata (Nyíregyháza)

„Az ODE mozaikszó számomra már nem az Országos Diákszínjátszó Egyesületet juttatja eszembe, hanem ezt az egy hetet, amikor korlátlan lehetőséget kaptam a fejlődésre, és olyan emberekkel ismerkedhettem meg, akiktől rengeteg tanultam. Anikó, a táborvezető így nyitotta a tábor: »határ a csillagos ég«. Igaza volt, csak a saját korlátainkon kellett átbillenünk. Fantasztikus emberekkel kerültem egy csoportba, akiket nagyon megszerettem már egy hét alatt is. Tötyi (Tölgyfa Gergely) mozgástréningje az első napon minden testi korlátot felszabadított bennünk, Zsé (Korányi Bálint) improvizációs tréningjein már igazi csoportként próbálkoztunk áttörni a legrizikósabb határt: a megfelelési kényszert. Borzasztó nagyokat nevtünk és rácsodálkoztunk, hogy milyen dolgok szaladnak ki a számon. Nagyon jó érzés volt, ahogy határtalanná vált a lehetőségek tárháza és a »játék« új jelentést kapott. Valóban játszottunk a színpadon. Az egymás közti bizalom és figyelem olyan védőhálót szőtt kötéltáncos lépteink alá, hogy elfelejtettem félni. Ezek a tréningek nemcsak színjátszó énünket, de személyiségünket is fejlesztették. Olyan sok mindent megtudtam magamról! Este, a nagy közös játékok után órák hosszat beszélgettünk. Hiányoznak ezek a beszélgetések az életemből. A tábor hatalmas úrt töltött be bennem, de hatalmas úrt is hagyott maga után. Végtelen lehetőséget kaptam, de hihetetlenül hiányzik. Köszönöm!”

Árpási Rebeka (Győr)